

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.
—
Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.
—
Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.
—
Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

— Apare în fiecare Joi. —

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Starea în afară de lege.

Dela încheierea dualismului încoace, adică dela introducerea erei nouă constituționale, țara noastră acum a doua oară a ajuns în afară de lege (ex lex).

Mulți cetățeni aud zilnic aceasta zicere și mai mulți sunt de aceia, cari răspândesc câte și mai câte explicații schimonosite, pe temeiul cărora apoi se te ții la deslușiri întortochiate, mai cu samă în aceea pătură a locuitorilor, cari numai din cele auzite își trag informări.

După-ce socoatele statului anuale se pot încheia numai la finea anului, așa bugetul statului nu se poate compune exact la începutul aceluia imediat; ca venitele să poată fi încasate și cheltuelile plătite la timp, guvernul cere dela dietă împuțnicire, indemnitate pe un anumit timp.

Așa încă pe la finea anului trecut a cerut guvernul și dieta a dat indemnitate (drept) să se încaseze venitele și să se plătească cheltuelile după măsura anului trecut.

Acest drept a fost dat până la finea lui Aprilie și deoare-ce guvernul a cerut pentru anul acesta mai multe cătane ca până-acum, ear' opoziția, adică aceia, cari nu sunt la putere, au de cuget a răsturna guvernul pe motive de ale lor, așa în dieta țării să desbete acest obiect de luni de zile, vorbind fiește-care pe lângă părerile sale, încât nu s'a putut ajunge la capăt. Așa i-a ajuns 1 Maiu fără buget și fără indemnitate. Guvernul a cerut prelungirea indemnității scurt înainte de expirarea termenului, însă opoziția, așa

numiții Kossuthiști, și aci s'au folosit de dreptul lor de a vorbi multe și a face așa numita obstrucție, care însămnă a nu lăsa să ajungă obiectul la votare.

Așa a intrat guvernul în starea de ex lex, încetându-i împuțnicirea.

Prin o așa purcedere se poate primjului chiar și constituția.

În urma acestor lucruri:

1. *Guvernul nu poate asenta feciori pentru miliție (armată — honvezime).*

2. *Nu va putea să încaseze pe cale de execuție nici un fel de dare, competențe și altele (numai de voe bună poate plăti, cine voește).*

3. *Comisiunile pentru aruncarea dărilor, încă nu-și pot împlini dărorințele.*

4. *După-ce înceată starea de ex lex, nu se pot cere și nu trebuie să se plătească camele de întârziare.*

În urma acestor stări în afară de lege ministrul ungueresc de finanțe a dat direcțiunilor de dare din toată țara un ordin, de următorul cuprins:

„Te invit, ca dela luarea în primire a acestui ordin și până la alte dispoziții, să încetezi peste tot cu încassarea pe cale de execuție a dărilor publice, a pretensiunilor visteriei publice și a altor dărorii.

Ordin deci, ca să nu dai nici fisolgăbirilor, nici ajutoarelor lor pașal de drum, nici executorii să nu se mai ocupe cu execuțiuni, până la altă dispoziție a mea.

Budapesta, 28 Aprilie 1903.

Lukács m. p.
ministru de finanțe.

PROCESUL „Cărții de Aur“ la Curie.

La 30 Aprilie n., s'a ținut pertractarea la Curie (Curtea de casație) asupra recursului de nulitate înaintat din partea dlui T. V. Păcățianu, în procesul pentru »Cartea de Aur«.

Senatul prim penal a judecat în cauză. A fost compus astfel: President judele de curie Kelemen, referent Tarnai, votați judecătorii: Nedeczki, Pichler, Szegő, Bömches și Zsigmontovits.

Procuror Tassy Pal. Apărător distinsul avocat din Lugoș Coriolan Brediceanu.

Acusatul e prezent.

Publicul ascultător îl formează trei studenți universitari români și doi ziariști maghiari, apoi substitutul apărătorului, avocatul Páldy din Budapesta. Presidentul deschide pertractarea la orele 10.

Referentul Tarnai expune în mod amănunțit afacerea. Constată din capul locului, că cartea improcesuată e de cuprins istoric. Pentru a dovedi aceasta, citește capitoliul în cari e împărțită cartea. Citește apoi punctele de acuzare, formulate din partea procurorului din Cluj.

Spune, cum acusatul, pentru a dovedi, că în cartea sa nu se cuprinde nimica nouă, ci lucruri bine stabilite din partea istoriei, a cerut ascultarea de martori și experți, între cari se aflau oameni de carte, nu numai Români, ci și Maghiari, ca Dr. Jancso Benedek, dar' cererea aceasta i-a fost respinsă din partea tribunalului din Cluj. Citește punctele formulate cu ocaziunea pertractării finale, apoi sentința adusă și în urmă recursul de nulitate al procurorului din Cluj, care a cerut pedeapsă mai aspră, fiind vorba de aglomerare de delict, — și nimicirea întregii cărți, nu numai a părților improcesuate, cum a hotărât tribunalul din Cluj. Mai la urmă se citește recursul de nulitate al acusatului.

Notez, că în firul expunerilor sale, referentul Tarnai a scos la iveală faptul, că respingerea cererii de a fi citați la pertractarea din Cluj experți și martori, făcută în cursul pertractării finale din 24 Noemvrie 1902, nu e trecută în procesul verbal al pertractării, ci e cusută, ca act separat, la procesul verbal, o împrejurare, pe care apărarea a exploatat-o cu bun succes mai târziu.

Trecută Curia peste aceste formalități, se dă cuvântul reprezentantului acusei, procurorul substituit de coroană Tassy, care susține cu toată puterea cuvântului recursul de nulitate al procurorului din Cluj, fiindcă în-

tr'adevăr acusatul merită pedeapsă mai aspră. Pentru a dovedi cât de gravă e făptuirea acusatului, citește punctul patru din acuză, în care e vorba despre legile dela 1848, cari după autorul cărții improcesuate nu dau nici un drept naționalităților, fiindcă au fost aduse fără concursul naționalităților. În pasagele acestea se cuprinde nu numai agitație în contra legilor deja votate și existente în ființă, ci chiar atac formal în contra corporațiunii (legislativei) care le-a adus. Intențiunea autorului »Cărții de Aur« de a agita, e evidentă, pentru-că prin aprecierile favorabile făcute fapturilor din trecut, a căutat să stărneasce ură și dușmănie la naționalitatea română în contra naționalității maghiare. Susține că e justă cererea aceea a procurorului din Cluj, ca întreaga carte să fie nimicită, pentru-că pedepsirea numai așa e deplină. La urmă procurorul a propus urcarea pedepsei la cinci ani închisoare de stat.

Se dă acum cuvântul apărătorului. Dl Brediceanu, într'o splendidă pledoară, ascultată cu încordată atențiune din partea judecătorilor, sdrobește părerile procurorilor. Arată, cum aceea-ce se spune în »Cartea de Aur« despre legile din 1848, nu e alta decât purul adevăr istoric, pentru-că legile acelea cu adevărat au fost aduse de-o dietă, care nu era compusă pe baza votului populațiunii țării. Citează verbal aceea-ce a spus însuși Domnitorul țării la anul 1861 despre aceste legi, anume, că ele nu numai că nu garantează pe sama naționalităților nemaghiare drepturi naționale (pentru-că despre acestea vorbește autorul cărții improcesuate, ear' nu despre drepturile individuale), dar' legile acelea sunt chiar ofensătoare pentru naționalități. Citează pasage din adresele dietei dela 1861 către monarch, în cari dieta de atunci promite sărbătorește, că va aduce lege specială pentru asigurarea drepturilor naționalităților, ceea-ce dovedește, că acestea drepturi nu erau asigurate în legile dela 1848, prin urmare autorul »Cărții de Aur« numai adevărul a spus, când a afirmat acest lucru despre ele. Ear' înșirarea adevărilor istorice nu formează faptă punibilă. Constată mai departe apărătorul în vorbirea sa — pe care credem, că publicul cetitor român o va pu-

FOIȘOARA

Jubite prietine!

Voiu să satisfac dorinței tale!

Mă întrebi cum a succes serata teatrală-declamatorică din Batiz?

Ca unuia, ce-i zace la inimă interesul cauzei românești, ar fi trebuit să participi și tu la această serată, mai cu samă că după cât știu ai luat angajamentul de raportor. Dar' după-cum îmi scrii, soția ta fiind bolnavă, n'ai putut participa. Această împrejurare tristă scusă de-ajuns absența ta. Fiind însă vorba de un scop filantropic românesc, știu că nu ai pregetat a contribui și tu cu ceva numără la reușita materială a scopului atins.

Dar' să revin la răspunsul, ce mi-am propus să ți-l dau întrebării sus citate. Serata teatrală-declamatorică arangiată de tinerimea română din Batiz Luni, la 20 Aprilie st. n., a doua zi de sf. Paști, sub conducerea dlui învățător din loc N. Jordan, în genere zis, a succes destul de bine, amăsurat împrejurărilor locale. A plăcut mult publicului declamarea poeziei »Limba mea«, predată

de eleva școalei populare din Batiz Valeria Predoniu. A fost mult aplaudată mai cu samă când a recitat cuvintele:

»Să mă faci împărăteasă
»Nu-mi las limba mea aleasă!«

Alte două eleve de școală: Iulia Predoniu și Teresia Bărbără au predat cu succes un dialog foarte instructiv pentru popor, unde se combate afurisitul de lux, care, pe lângă toate sarcinile grele ce are a suporta bietul nostru popor, a început a-și face mendrele și printre bieții noștri țărani. Alegerea dialogului acestuia a fost foarte potrivită pentru publicul asistent, în mare parte locuitori ai comunei Batiz și a comunelor învecinate. Publicul a putut profita mult din frumoasa predare și instructiva combatere a înrădăcinării păgubitorului de lux și la poporul nostru.

După-ce publicul existent s'a delectat în predarea cântării populare »Vino lele!« a urmat reprezentarea piesei teatrale: »Noaptea de Sf. George«, vodevil în 2 acte de Th. Alexi. E foarte potrivită această piesă pentru poporul nostru, care și acum ține mult la credințele deșarte. Să combată în această piesă unele din aceste credințe. În genere luat piesa a fost bine predată, numai cât ea ar fi succes cu mult mai bine dacă rolele erau împărțite tinerilor adulți. Piesa

a fost jucată de elevi de școală, pentru cari unele role erau din samă afară greu de executat. Am cerut lămuriri asupra acestei împrejurări dela conducător, care mi-a spus, că tineret adult potrivit pentru astfel de role nu are comuna Batiz; ear' piese teatrale pentru copii nu găsește la nici o librărie (!). »Scopul — mi-a zis conducătorul — pentru care am pus elevii școalei ca să predee această piesă n'a fost altul, decât să fac poporul din loc să-și câștige o idee numai despre ceea-ce inteligența numește teatru«. Dintre mici diletanți mai bine și-au jucat rolele: Iulia Predoniu în rola Floriceii, Ioan Predoniu în rola de țigancă; cu deosebire a plăcut mult publicului cântecele celor doi din urmă, provocând mult haz prin predarea lor. Au și fost adese-ori aplaudați. Cu predarea acestei piese s'a exhaustat programul destul de bogat altfel al amintitei serate teatrale declamatorice.

Meritul succesului moral îi revine la tot cazul neobositului conducător, harnicului învățător dlui Nicolae Jordan, care a avut cu-tezanța de a se apuca de un lucru așa de greu, într'o comună, unde oamenii nici idee n'au avut de »concert« și »teatru«. Negreșit rolul principal și cel mai greu a fost al dînsului, dar' s'a și achitat pe deplin de

acest rol greu. Succesul avut îi poate servi de încurajare pe viitor, când micii diletanți de-acum vor fi tineri adulți, potrivii pentru role de amarez și amoreză (!).

După concert și teatru a urmat dans, care s'a început cu o veselă și drăgălașe horă, la care au luat parte drăgălașe cocoșe și sprinteni coconăși împetrițați ici-colea cu câte-o rumenă țercă și voinici tineri țărani. Îți era mai mare dragul să-ți vezi înșirați le această horă! După aceasta a urmat încă și alte jocuri vesele, cari precum aud, au ajuns să vadă zorile zilei!

În pauză un frumos grup de șapte tineri țărani ne-au delectat cu pitorescul joc »Călușerul« și »Bătuta«. Ne-au pus în uimire tactul și precisiunea cu cari au fost jucate singuraticile figuri! Meritul e al desterului vîtav Petru Muntean a lui Nița din Batiz, care 'și-a dat multă silință la instruirea tinerilor. Să-l vedem cât mai curînd, nu cu 6, ci cu 12 tineri voinici lângă dînsul!

Eată aci un raport, prietine dragă, despre întreg decursul petrecerii din Batiz. Poate că nici tu nu l-ai fi făcut mai fidel dacă ai fi fost prezent! Ar fi să-ți înșir, spre completarea raportului, persoanele mai marcante, cari au participat la această petrecere. Să mă erți, dar' din unele considerări bine motivate, n'o fac aceasta. Ajunge dacă îți

tea ceti în curând în întregime — că Românii de fapt n'au fost reprezentați prin oameni de ei trimiși nu numai în dieta din Pojon, în care au fost votate legile din întrebare, dar' nici în dietele ardelenne, în care a fost decretată uniunea, care asemenea s'a făcut fără concursul lor. Ei bine, a spune aceste adevăruri istorice într'o carte, poate să formeze delict, faptă punibilă? Și poate să formeze faptă punibilă atunci, când și alții le-au spus, fără să fi fost trași la răspundere?

Trecând la motivarea recursului de nulitate, apărătorul constată, că din expunerile referentului a văzut, că mai există un motiv de nulitate, pe care nu l'a știut până acuma, faptul adecă, că aceea ce trebuia să fie trecut în procesul verbal luat cu ocaziunea pertractării finale, — e cusut la procesul verbal ca act separat. Procedura aceasta e contrară literilor legii și formează motiv de cassare.

Presidentul face atent pe apărător, că motive nouă de nulitate nu mai poate să înșire.

— „Nici nu-l înșir ca nou motiv adus din partea apărării, ci fac atentă înalta Curie, că e motiv pe care înalta Curie din oficiu trebuie să-l iee în considerare“ — răspunde apărătorul.

Apărătorul arată cum toate pasagele incriminate se află și la alți autori, chiar maghiari, ca Dr. Jancsó Benedek, Cserey Mihály, Horvát Mihály, prin urmare autorul cărții incriminate le-a aflat puse în curs, și în bună credință le-a trecut în cartea sa, cunoscut fiind, că nu comite faptă punibilă. A spune adevărul, e o datorință necesară pentru buna educare a poporului. A nega, ori a ascunde adevărurile istorice, e același lucru ca a-ți sulemenii fața. Nu numai că ascund prin aceasta realitatea, ci mai fac și stricăciune corpului.

Cere luarea în considerare a recursului de nulitate și cassarea sentinței.

Pertractarea se suspinde pe o jumătate oră. După deschiderea ședinței procurorul răspunde nervos. Afirmă, că tribunalul a fost în drept să respingă ascultarea martorilor și a experților, pentru-că e cu totul irrelevant, dacă părțile improcesuate din „Cartea de aur“ au mai fost publicate undeva ori nu.

Scusă nu poate forma pentru acuzat constatarea faptului, că și alți autori spun aceleași lucruri, în tocmai cum nu se poate scusa cel ce a furat ceva, cu aceea, că și altul a furat și nu a fost pedepsit. Un articol de ex. scris în contra dinastiei, și ne-

spun că pe lângă o mulțime de popor din loc și jur a fost de față multă intiligință dela Hunedoara, Deva, Sântă-Măria de peatră, Nădăștia sup., Sâncraiu, Teliuc, Bățălar etc.

Succesul material, după-cât am aflat, încă se presintă în cifre destul de frumoase. Rămâne un frumos venit pentru biblioteca școlară, care s'a înființat deja din anul trecut, conținând un însemnat număr de volume prețioase.

Tu încă n'ai fost la Batiz, frate dragă! Când vei merge aci, să nu întrelași a cerceta edificiul frumos al școlii, care face fală conducătorilor acestei comune în special, ear' în genere comunei întregi. Nu cred să găsești comune românești, la noi în tract, cari să aibă un asemenea edificiu școlar!

Numai preoți harnici, dedicați cu trup și suflet chemării lor pot ridica astfel de monumente neperitoare, cari secolii de-arândul vor vorbi despre destoinicia lor. Un astfel de preot harnic e și actualul preot al Batizului, părintele Petru Șinca, sub a cărui auspiciu s'a edificat și școala din vorbă și care grijește necontentit ca și învățământul didactic precum și alte afaceri bisericesti și școlare să progreseze an de an. D-zeu bunul să-i și ajute, ca să fie întru toate de model celor-ce au aceeași chemare ca și dînsul!

Și acum, iubite prietene, cred că m'am achitat pe deplin de rolul de-ați raporta despre serata teatrală-declamarică din Batiz. Cu altă ocazie sper a te putea numi și pe tine între cei prezenți. Te salută frătu viclesug, în cinste și omenie, al tîu prieten

Valer.

pedepsit la timpul său, reproduc astăzi din nou, trebuie să fie pedepsit, pentru-că nu se poate tolera, ca dinastia să formeze obiect de atacare.

Rămâne pe lângă propunerile făcute.

Apărătorul replică cu succes strălucit. Arată, că asemănarea cu furtișagul e foarte slabă. Cât pentru articolul scris contra dinastiei să miră că procurorul a folosit astfel de argument, când știut este, că crimele și delictele comise în contra domnitorului și în contra casei domnitoare, vin tratate cu totul separat și după altă procedură în legile noastre. Sbicuieste în mod energic tendința procurorilor de a trage la răspundere fiii și nepoții pentru faptele părinților săvârșite atunci, când ele treceau de bune și patriotice.

Cere de nou luarea în considerare a tuturor motivelor înșirate în recursul de nulitate.

Discuția e declarată de încheiată. Judecătorii rămân singuri în sala de pertractare pentru a aduce hotărîre. După o consultare de o oră, presidentul publică sentința, în înțelesul căreia în loc de trei delict stabilite din partea Curții cu jurați, Curia stabilește numai unul, delictul agitației în contra naționalității maghiare, și în consecință reduce pedeapsa de opt luni, la șase luni închisoare de stat, ear' pedeapsa laterală, amenda în bani (400 coroane), o șterge.

Cu privire la nimicirea cărții se aprobă sentința tribunalului din Cluj, adecă se vor nimici numai părțile incriminate.

Pertractarea se declară terminată la orele 2 d. a.

(„G. T.“)

Urmările...

Ilustrisime Domnule Episcop! Venerat Sinod! Optsprezece ani trecură de când în totdeauna am fost ales ca deputat la sinodul nostru eparhial și cu puțină excepțiune am luat parte la toate ședințele aceuia.

Pe periodul nou — 1903 — 1906 — asemenea am fost ales, precum adeverește credenționalul care am onoare a-l acuda aici sub 7/10. Inșeu cu durere trebuie să Vă aduc la cunoștință, că de astă-dată sum silit a mă retrage și a abzice de a fi membru la acest sinod.

Nu însemnează depunerea armelor aceasta abzicere, căci bine cunosc eu lupta noastră pentru binele și înaintarea bisericeii și școlii, în asta direcție și mai departe voi lupta.

Dar' biserica noastră de vr'o câțiva ani a întimpinat o luptă perversă, care numai moralisătoare nu poate să fie; lupta între frați, lupta a cărei arme sunt: răsbunarea, invidia, ura, terorizarea, volnicia.

De-odată cu alegerea dlui Vasilie Mangra de vicariu episcopesc la Oradea-mare — s'a încins aceasta luptă. În presara alegerii fericitului episcop Iosif Goldiș, la recercarea unor deputați bihoreni îngrijați de viitor, dl Vasilie Mangra a declarat pe onoare, că nu competează la vicariatul din Oradea-mare, și chiar de ar fi ales, nu va primi; la alegere însă dl Vasilie Mangra nu și-a tras consecuențele, ba din contră a competat, s'a ales și a primit, și a început lupta în primul loc în contra acelor deputați bihoreni, cari — poate și pe basa declarațiunei Dsale — nu au votat cu dînsul.

Deschilinit la alegerile premerse acestui sinod a desvoltat lupta dl vicariu prin o corteșire grozavă și ne mai pomenită în biserica noastră.

Drept strategie: dl vicariu a denumit un »comitet executiv« în persoanele oficianților sei: Andrei Horvát,

referent și Dr. Aurel Lazar, fisc, acești domni ca »comitet executiv« au redactat un circular, în care au defaimat pe foștii deputați cari nu sunt Mangriști și circularul l'au trimis la toate oficiile parohiale. Un astfel de circular îl adresez aici sub 2 1/2.

Afară de »comitetul executiv« Domnul vicariu a exmis de corteși oficioși pe frate-seu Romul Mangra, jurist și teolog și pe Taró, jurist și teolog, cari au cutrierat tot protopopiatul Orăzii-mari și Peșteșului, corteșind în contra mea și contra Filipeștilor.

Coroana corteșilor însă a fost însuși vicariul episcop. Preacuvioșia Sa Vasilie Mangra. Dînsul a luat lumea în cap, a umblat din sat în sat ca dascălul cel tipat, corteșind din ruptul capului, încât numai de compătimit era, pentru-că prin procedura sa numai deosește și subminează el însuși cinstea și decoarea dignității vicariatului episcopesc.

Cu un cuvânt dl vicar în loc de a conduce districtul seu consistorial în spirit adevărat evanghelic, în loc de a propovădui pacea, liniștea și înțelegerea, a aruncat între oameni vrajba, ura și răsbunarea, încât chiar și acum la sfintele sărbători a Paștilor, — afară de vre-o doi oficianți consistoriali — inteligița din Oradea-mare s'a reținut de a merge la biserică, auzind că vicariul va pontifica.

Aceste însă nu sunt motivele abzicerii mele, deși m'au consternat în suflet.

Motivul abzicerii mele este aceea, că cunosc procesul pe care dl Vasilie Mangra, vicar episcopesc l'a intentat în contra lui Emanuil Măglașiu înaintea tribunalului din Timișoara. Am onoare a acuda aici sub 3 1/2. în pare extra-scul procesului și sentințele aduse în acela.

În acuză (pagina 6) însuși dl Vasilie Mangra zice: că în așa dimensiune l'a ofensat E. Măglașiu, încât dacă s'ar adeveri aserțiunile ofensatoare, dînsul (dl vicar) ar fi expus la o îndreptățită despițiere publică (jogos közmegvetésnek) ba chiar și la procedură criminală.

În sentință (pg. 20) se zice: faptele și aserțiunile incriminate în contra lui V. Mangra nu numai ca în contra unei persoane preoțești de poziție înaltă, ci și ca față de om privat — fiind considerate în esența lor de adevărate... etc.

Aceasta sentință s'a ridicat la valoare, prin urmare dl Vasilie Mangra ca vicar episcopesc trebuia să-și tragă consecuențele. Asta nu o a făcut, ci încă s'a ales de deputat la sinodul nostru eparhial, deci eu nu vreau să fac parte din acel sinod, în care și Vasilie Mangra e membru.

Fiind abzicerea mea în destul motivată, rog cu reverință pe Veneratul Sinod să binevoiască a lua la cunoștință abzicerea mea.

Oradea-mare, 26 Aprilie st. n. 1903.

Cu stimă și devotament

Dr. Florian Duma m. p.,
advocat.

NUTREȚURILE.

Nutrețuri verzi.

Cu bucurie constat, că ideea înființării de livezi artificiale a început să găsească aderenți printre agricultorii noștri. Dovadă despre aceasta este că din ce în ce primesc tot mai multe scrisori, prin care mi-se cer sfaturi în

aceasta privință, fără a mai pomeni de cele ce mi-se cer prin viu graiu.

Îmi voi face deci o plăcere de a mă ocupa puțin de importanta chestiune a nutrețurilor, în aceasta revistă, care pătrunde în toate satele din țară, rugând pe d-nii preoți și învățători a comunica sătenilor sfaturile ce 'mi voi permite a le da din când în când.

Voiu vorbi mai pe larg în alte numere ale acestei reviste despre crearea de livezi artificiale permanente și temporale; astăzi mă voiu ocupa de o chestie mai urgentă, aceea a nutrețurilor anuale fiind-că mai e timp a le semăna.

La noi țeranul, mai ales cel dela câmpie, nu se bizue pentru hrana vitelor sale — după-cum am mai spus-o în 1899 în broșura mea „Lipsa de nutreț“ — de cât vara pe pășunatul prin islazuri, ogoare și miriști, de obicei înzestrate de un nutreț sărăcăcios, și earna pe paie și coceni. Puțini sunt aceia cari mai au și câte nițică lucernă și meu pășăresc (mohor cultivat). Ei trebuie îndemnați să semene nutrețuri de acelea care reușesc cu ușurință în clima noastră secetoasă și care dau o recoltă abundentă și să semene atât nutrețuri pentru earnă, cât și a le da verzi de cu primă-vară și până la căderea zăpezii.

Vitele țeranilor duc nevoia cea mai mare de nutreț tocmai pe la sfârșitul ernei și tocmai atunci ar trebui să fie hrănite mai bine, ca să se întreze și să capete puteri pentru arăturile de primăvară. După ce aceste vite au fost hrănite prost toată earna, aproape numai cu paie și cu coceni, apoi mulți țerani sfârșesc și acest nutreț prin Februarie sau Martie și dacă nu le pot scoate la pășune pe la sfârșitul lui Martie, e vai de ele.

Pășunile.

Dar' chiar dacă vitele sunt scoase la pășune pe la finele lui Martie sau în prima jumătate a lui Aprilie, nu e nici o socoteală bună, căci pășunea e slabă de tot și pe lângă că vitele nu găsească o hrană suficientă, apoi e mare pagubă pentru pășune ca să fie păscută pe când pământul e încă moale și plantele abia pornite în creștere. La noi pășunile nu sunt nici odată lasate să se formeze, ci sunt păscute și bătătorite de picioarele vitelor de cum se ridică și până cade zăpada. Am văzut tot-dea-una scoțându-se vitele la pășune pe ploii continue, ceea-ce este o aberațiune, căci pământul e așa de moale, încât copitele vitelor se afundă adânc, nomolind iarba în mici gropi, ear', pe de altă parte, vitele o smulg din pământ cu rădăcini cu tot. Apoi cum se mai crească iarba, dacă ea e păscută într'una, ciugulită de vite de când n'are încă un centimetru? Pentru că nu se poate aștepta câte-va zile, până să se svânte pământul, țeranul ne având ce să dea în acest interval din mână, se ruinează bunăta de pășune, care s'ar forma după ploii în scurtă vreme și vitele ar găsi o hrană abundentă. Cel puțin de s'ar uzita alternarea pășunilor, așa ca vitele să pască cât-va timp într'un loc și apoi să treacă la altul și să lase să crească iarba pe pășunea cea dintâiu. Dar' în genere nici aceasta regulă nu se observă. Dacă s'ar reglementa aceasta ordine, deja cu pășunile care le avem s'ar câștiga ca nutreț o mie la sută.

Interesul țeranului este să aibă nutreț verde de coasă pentru vitele sale foarte timpuriu primăvara și până în iarnă. Numai așa el va putea avea vite bune, căci pe de o parte va putea lăsa să se formeze pășunile, ear' pe de alta își va putea hrăni vitele din mână în tot timpul și mai ales în timpul muncii, când numai pășunatul nu constituie o hrană îndestulătoare și când vita nici n'are vreme să se sature din pășunat.

(Va urma).

Stările din Baloani.

Pe zi ce merge să tot încurcă, așa că revoluționarii bulgari au început la atentate cu dinamit. Mai de curând au atentat în Salonichi, în urma cărora trupele turcești au întrebuițat armele, vulnerând mai multe sute și alte sute

de revoluționari i-au pus sub zăvor. Guvernul turcesc a dat ordin strașnic față de resculați, dispunând ocrotirea sudiților străini.

Trei vapoare de război de ale statelor străine au sosit deja în apropierea resoalei. S'au dat și lupte înverșunate din partea miliției turcești cu resculații. Așa se vede, că revoluționarii au nutremânt din oare-care parte.

NOUȚĂȚI

P. C. Sa I. I. Papp, episcop ales și întărit al Aradului, va fi sfințit la Sibiu întru episcop chiar azi Mercuri (sărbătoarea sf. George) prin I. P. S. Sa metropolitul Ioan Mețian și P. S. episcopul Nicolae Popa al Caransebeșului.

Serviciul activ de doi ani în armată. Ziarele din Viena ne vestesc, că atât în ministerul comun de război, cât și în acela de honvezi se ocupă cu cestiunea aceasta. Proiectul de reformă va fi prezentat, probabil, ambelor parlamente, Viena și Pesta, în anul viitor.

Răvașul. Am primit deja 5 numeri din aceasta foaie românească, ce apare în fiecare Sâmbătă în Cluj. Era timpul suprem, ca acest centru atât de expus și care are atâta bărbați destoinici români, să-și aibă foaia sa proprie, punând la »Răvaș« toate câte acolo se întâmplă. Salutăm cu bucurie și dragoste apariția foaiei și le dorim succes pe calea apucată. Abonamentul pe an 3 cor. 20 fileri, pe jumătate an 1 cor. 60 fileri, pe un pătrar de an 90 fileri.

General Nicolae Cenna. În lista colonelilor, cari cu 1 Maiu au avansat la rangul de general, e și colonelul Nicolae Cenna, fiu de grănițer din comitatul Caraș-Severin. A servit și în regimentul nostru 64 și la anul 1866—7 a fost profesor la școala de cadeți în calitate de tenente.

Ne bucurăm de meritata avansare, mai cu samă, fiindcă afară de fratele seu, general Ladislau Cenna, alți generali români în armata noastră nu avem.

O plânsoare. Mai mulți meserieși, neguțători și producători, cari erau îndatinați a-și vinde marfa și produsul lor la târgul de săptămână din Cugir, care se ține Dumineca, s'au plâns, că deregătoria sătească cu ajutorul gendarmerei li scot de pe la 10 ore din târg și îi opresc de a mai vinde.

Să zice, că aceasta dispoziție s'ar fi făcut la oare-care cerere a unor domni, cari poate doresc a introduce pauza de Duminecă.

Este consult și dăm sfatul celor puși în fruntea comunei Cugir să aibă în vedere interesele bine pricepute ale comunei, ale locuitorilor ei, ale lucrătorilor erariali și privați, apoi chiar și a concurenților din afară, cari toți fac negoțul numai fiind Duminecă, nu cumva să pătească ca Vimerenii cu târgul lor de țară, *pus pe după Crăciun și Paști, pe motiv, ca să nu se defrupteze oare-careva.*

Corul bisericii române din H.-Dobra cu ocaziunea ținerii conferențelor învățătoresți din Dobra arangiază Mercuri în 6 Maiu st. n. 1903, în ziua târgului la Sf. George în sala hotelului »La Husariu« din Dobra concert împreună cu dans, la care invită respectuos comitetul arangiator. H.-Dobra, în Aprilie 1903. Inceputul precis la 8 $\frac{1}{2}$ ore sara. Prețul de intrare: Loc I. 1 cor. 40 fil, loc II. 1. cor., loc de sat 80 fil. Venitul curat e destinat bisericii române gr-or. din loc. Suprasolvirile benevole se vor cuita publice.

Voluntar pedepsit. În anul trecut a intrat tinărul Béla Szelle ca voluntar pe un an la regimentul de infanterie din Dobrișin. Ca soldat a fost și el trimis odată se stea sentinelă la arestul de garnisoană. Fiind foarte frig, voluntarul Szelle a intrat puțin

în chiliea unor arestați, ca să se încălzească. Chiar atunci a venit inspecția, care l'a aflat pe voluntarul Szelle culcat pe pat în chilie. S'a făcut arătare contra lui și tribunalul militar l'a condamnat la 3 ani temniță. Tot odată își perde dreptul de voluntar și după împlinirea pedepsei va trebui să servească 3 ani ca soldat simplu. E mare supărarea tinărului Szelle, care continuu suspină și geme amar într-o chilie a temniței din Arad.

Di Victor Lazar, redactor la »Foaia Poporului« din Sibiu, în 1 Maiu și-a început osânda de 5 luni în închisoarea de stat din Seghedin. Redacția a luat-o asuprași dl Silvestru Moldovan.

Manevrele mari ale armatei comune a monarhiei noastre, după-cum anunțasem deja, se vor ținea pe teritoriul comitatelor Timiș și Caraș-Severin. Centrul operațiilor va fi la Radna-Lipova. Vor fi concentrate: corpul 7 de armată din Timișoara și al 12-lea din Sibiu, sub conducerea comandanților de corp Schwitz r și Probst.

Asociațiunea. Adunarea generală a »Asociațiunii« se va ținea estan în Baia-mare la 9 și 10 August st. n. Comitetul despărțământului Sătmar-Ugocia face deja preparativele pentru reușita adunării.

Se va scoate o broșură, în care va fi descris orașul Baia-mare și jurul seu, din punct de vedere istoric și etnografic, având ca adaus și o chartă topografică. În zilele adunării se va scoate o foaie ocazională într'un singur număr.

Statistica religiunilor. Presidentul oficiului statistic din Stuttgart, H. Zeller, a făcut o nouă statistică a tuturor religiunilor de pe pământ. După rezultatele obținute de el pe pământ se află cam 1,545,510.000 locuitori. Intre aceștia sunt: 534,940.000 creștini, 10,860.000 ovrei, 175,290.000 mohamedani și 823,420.000 de alte confesiuni și anume: 300 milioane sunt de religiunea lui Confucius, 214 milioane sunt de religiunea lui Brahma și 121 milioane de religiunea lui Buddha, ear' restul de 188,420.000 de alte confesiuni mai neînsemnate. Intre 1000 oameni sunt 346 creștini, 7 ovrei, 114 mohamedani și 523 de alte confesiuni.

Hrana și munca. O revistă medicală engleză se ocupă într'un articol al seu cu influința ce o are hrana asupra muncii omenesci. Eată ce zice: Soldatul român, care știa să zidească drumuri atât de bune și care, pe când lucra, era înarmat cu scut greu și alte arme, trăia numai cu pâne neagră și vin acru. Superiorii lor aveau mare grijă, ca soldații să nu capete altă hrană. Totodată făceau ei, ca toți soldații, felurite exerciții corporale. Țăranul spaniol, care toată ziua muncește din greu, ear seara dansează până la miezul nopții, mănâncă pâne neagră, ceapă și lubenițe (pepini de apă). Muncitorii din Smyrna nu gem sub o sarcină de mai multe măji metriche și totuși ei trăesc numai cu fructe și masline (olive). Muncitorul din India și China (Kuli) trăește numai cu urez și este mai vênjos decât negrul, care crede că nu poate trăi fără mănăncari grase și fără carne.

Monete false de aur à K 20.— În timpul din armă circulează pe lângă bancnote false à K 10— și monete de aur à K 20— false. Falsificatele sunt fabricate din monete veritabile și anume astfel, că partea internă a monetei este înlocuită print'un metal fără valoare. Falsificatele nu au sunet și cântăresc numai 575 grame, pe când monetele veritabile à K 20— aur au un pond de 6.74 grame.

La Unirea Bisericii Românești. studiu de Dr. Stefan Pop, protopop și paroch în Jezvin. Timișoara 1903. Editura autorului. Carte în format mare 4°, de 76 pagini, cu câte 2 cor. și costă numai 1 cor. și porto postal 10 fil. E o scărmanare amenințată a unei cărți despre unire a protopopului gr-or. din Lugoj Dr. G. Popovici.

Leacul șarlahului. În congresul medical ținut la Carlsbad, Dr. Moser ținuse

conferență asupra unei limfe contra șarlahulului, inventată de el, despre care zicea, că e leac tot așa de bun contra șarlahulului, cum e limfa antidiferitică în contra diferitei. După congres clinicile au început să experimenteze cu limfa lui Moser și primul care raportează despre rezultatul experimentărilor e Drul Dionisie Pospischil, medicul-șef al spitalului de copii »Francisc Iosif« din Viena. Pospischil și-a publicat acest raport în o revistă medicală, arătând că a aplicat cu succes desevărșit limfa lui Moser la 26 bolnavi de șarlach, între cari la unii boala era în stadiu așa de grav, că fără lecuirea cu aceasta limfă ar fi decedat sigur.

Un păstor vechiu. Onorată Redacțiune! În comuna noastră parochială gr-or. Balomir, este un locuitor, creștin bun, cu numele Ioan Adam I. Iacob, cu soția sa Safta, care de 26 ani numai singuri jertfesc cu pregătirea sfințelor Paști, și nu mai puțin și în anul acesta s'au însinuat. Din jertfa aceasta binecuvântată se împărtășesc toți locuitorii comunei noastre la însemnata zi a »Invierei«, ba și cu ocaziunea împărtășirii sfințelor Taine a întreg poporului, până încă și prunci mici de școală. Nu mai puțin jertfește și cu servitorii bisericii prin predarea unor binecuvântate prânzuri, onorându-i ca pe niște ucenici ai lui Christos. Mă simt deci îndemnat în numele credincioșilor mei poporeni a-i exprima și pe cale ziaristică tributul de mare mulțămire și recunoștință, dorindu-le numiților creștini vieță îndelungată dela Tatăl ceresc și ca jertfa dovedită până astăzi față de biserică și de popor să fie bine primită la tronul ceresc, ear' la ziua de răsplătă, să-și poată redobândi odichna la locul cel dorit, unde toți făcătorii de bine își vor lua plata lor.

Balomir, la 31 Martie 1903.

Nicolau Suciu,
paroch gr-or.

Cea mai mare casă din Europa a fost terminată zilele acestea la Londra. Imobilul acesta a fost ridicat în cartierul Holborn, și cu toate colosalele lor clădiri, arhitecții americani au fost întrecuți. Suprafața locuibilă a acestui imobil este de 910.000 metri pătrați, ear' numărul odăilor este de 6153. Un număr de 30 de ascensorii hidropneumatici pun în comunicație cele 11 etage ale clădirii. În mijlocul ei a fost instalat un restaurant comun pentru cei 8600 de locuitori ai casei. Aceasta clădire vastă a costat două milioane și jumătate de livre sterlinge, adică 62.5000000 lei.

Campanilla cea nouă din Veneția. Se scrie din Veneția, că în zilele aceste se va depune peatra fundamentală a noiei Campanille, care se zidește în locul celei prăbușite în anul trecut. La aceasta serbare Victor Emanuel III va fi reprezentat de contele de Turini.

Societate pentru fond de teatru român. Comitetul Societății a ținut ședința în Brașov la 3/16 Aprilie, luând parte președintele Iosif Vulcan, vicepreședintele Virgil Onițiu, secretarul Dr. Iosif Blaga, cassarul Nicolae Petra-Petrescu și membrul George Dima. Intăiu s'a luat act de agendele curente. Din aceste relevăm raportul cassarului, care a arătat că starea cassei până în ziua aceea a fost: în număr cor. 232 644-56, în efecte cor. 88.420, cu totul cor. 321.064-56. Institutul de credit și economii »Selăgeana« din Jibou a plătit taxa de membru fondator, 200 coroane. Dl Dr. George Dobrin, avocat în Lugoj, a primit sarcina de bărbat de încredere al comitetului; asemenea și dl Elia Traila, avocat și director de bancă din Oravița. S'a decis ca fruntașii din Sebeșul-săsesc, unde se va ținea viitoarea adunare generală a Societății, să fie rugați a fixa termenul acelei adunări. S'a manifestat dorința ca acea adunare să fie cât mai literară, făcându-se cât mai multe lecturi de asemenea natură. Secretarul dl Dr. Iosif Blaga s'a și înscris spre a lua cuvântul. Este de dorit, ca indeosebi tinerimea noastră să se useze de ocaziunea, aceasta spre a se prezenta cu lectură bine pregătite. Totodată s'a luat hotărârea, ca comitetul să vină în ajutorul inteli-

ginței din S. Sebeș spre a putea arangia cu prilegiul adunării un concert-teatru la un nivel posibil înalt. Apoi s'a vorbit despre adunarea generală din anul viitor și s'a decis să se studieze unde ar fi locul cel mai potrivit. După acestea s'a discutat proiectul planului de acțiune al Societății, prezentat comitetului, pe temeiul discuțiilor avute, de secretarul dl Dr. Iosif Blaga. S'au făcut mai multe modificări, pe cari secretarul le va introduce în text; proiectul modificat se va comunica de nou membrilor comitetului, cari vor mai ținea o ședință în cauza aceasta, la care cei ce nu vor putea lua parte, vor trimite observațiunile lor în scris. După ce comitetul va adopta definitiv proiectul planului de acțiune, acela se va publica în revista noastră, organul Societății, precum și în celelalte ziare.

Așa se vede, că sentimentele de răsvrătire au prins teren și pe la noi. La prima Maiu 4—5000 lucrători au voit să țină adunare în Brașov, poliția însă nu le-a permis. Aceștia au început a demonstra, în urma căreia au fost mai mulți arestați. Răspândindu-se vestea, vre-o 4000 Români au pretins eliberarea celor deținuți. A intervenit miliția și casa orașului este păzită de o companie de miliție. Aceste le scrie »B. H.« dela 4 Maiu.

BIBLIOGRAFIE.

Eminescu și Coșbuc. A apărut la Blaj o broșură de dl Alexandru Ciura sub titlul »Note comparative« asupra acestor doi poeți.

Studiul a apărut într'un drăgălaș volum de 108 pagini în frunte cu portretele ambilor poeți. Se poate procura cu prețul de 1 cor.

Mateiu Voilean. Momente din vieța bisericească a Românilor ortodoxi din Transilvania 1780—1787. Cuprinde acte de pe timpul episcopului G. Nichitici, acte cari pe timpul războiului civil s'au prăpădit și resfirat în toate părțile, 60 pagini.

Dr. Stefan Pop. La unirea bisericii românești, partea I, prețul 1 cor. plus portul postal. Scriere polemică contra broșurei dlui Dr. G. Popovici, despre unirea Românilor format mare, 75 pag, două coloane.

Să poate procura la autor, Iezvin, p. u. Temes-Békás.

Sz. 258—1903. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szásvárosi kir. járásbíroság 1901. Sp. II. 497/3 számu végzése következtében Dr. Muntean Aurel szásvárosi ügyvéd által képviselt szásvárosi Bidu N. Vasile javára alvinczi Nussbaum Gustav ellen 126 kor. s jár. erejéig 1903. évi márczius hó 31-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1100 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 4 darab ökök nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a gy.-fehértvári kir. járásbíroság 1902-ik évi V. 20/4 számu végzése folytán 126 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi október hó 1 napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 75 kor. bíróilag már megállapított költségek erejéig Alvinczen leendő eszközzésére 1903. évi május hó 29-ik napjának d. u. 4 órája határidőül ki-tűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értel-

mében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés a 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérváron, 1903. évi április hó 29. napján.

Papp Károly,
kir. bir. végreh.

Incunoștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștiința on. public din loc și jur, că am deschis un

Atelier de Pantofărie (păpucărie)

în Orăștie, casele dlui Dr. Tincu, strada Berăriei Nr. 4, unde primesc toate lucrurile de comandă, și le împlinesc prompt.

Mă rog pentru spriginul on. public, subsemnându-mă

cu toată stima

Andrei Carasca,
păpucar.

2-4

Apă minerală!

Dr. Hankó Vilmos, profesor, membrul Academiei maghiare de științe, a calificat apa naturală de conținut acid-carbonic a »Isvorului-Dacia« de apă gustoasă excelentă și de neprețuită.

Resultatul analizei și părerea o comunicăm în traducere autentică:

ANALISA CHEMICĂ

a apei acre »Isvorul-Dacia« din Șoimușul-Murășului, lângă Deva.

	în 1000 grame apă		
Calcium hydrocarbonat	1.0542	«	«
Magnesium «	0.3497	«	«
Calcium sulfat	0.2316	«	«
Natrium hydrocarbonat	0.1705	«	«
Vas «	0.0390	«	«
Kalium chlorid	0.0520	«	«
Mangan hydrocarbonat	0.0154	«	«
Kalium «	0.0094	«	«
Lithium «	0.0019	«	«
Silicium dioxid	0.0096	«	«
Suma substanțelor solide	1.9333	grame apă	
Acid carbonic liber	2.3953	«	«
Volumul acidului carbonic liber	1214.6	c. c.	

Precum dovedește analiza, »Isvorul-Dacia« din Șoimușul-Murășan (apă acra de Pauliș) e a se numera în grupa acelor ape acre pământeose, cari conțin fer. După caracterul său chimic, format din cantitatea și proporția părților sale constitutive, isvorul acesta face parte din grupa apelor mai renumite. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia »Isvorul-Dacia« ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa »Isvorului-Dacia« e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală »Isvorul-Dacia« va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața artistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.

(L. S.)

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului II-lea din Budapesta, membru al academiei maghiare de științe.

Am îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată și cu vin ori cu sirup este tot asemenea de excelentă, să fie pusă la dispoziția onor. public și anume cu un preț foarte efitin: O sticlă de 2 litri: 12 bani (filieri).

Să poate cumpăra peste zi dela institutul de economii »Dacia« în Orăștie.

Sticlele goale se aduc înapoi: cele pierdute se plătesc cu 30 bani (filieri) bucata.

Cât de curând vom pune în circulație și sticle de câte o litră.

Direcțiunea institutului de economii »Dacia«
 în Orăștie.

Strămutare de locuință

Prin aceasta aduc la cunoștiința on. public, că mi-am strămutat locuința dimpreună cu cancelaria advocațională din Strada Berăriei, tot în acea stradă, lângă judecătoria, vis-à-vis de dl Zeidler, casele dlui V. POP.

Orăștie, Aprilie 1903.

Cu toată stima

Dr. Silviu Moldovan,
advocat.

(188) 3-3

Avis.

La subscrisul se primește numai decât un **invetăcel** (ucenic) de meserie. 6-

Orăștie, Martie 1903.

Aurel Papiu, măcelar
piața-magistratului.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească)

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvează fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circulare —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce com-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-
nul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acurateța cu care efectuește ori-ce
lucrare.

Ca unica tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.